

MAGYAR LAPOK

Nemzeti Múzeum
BUDAPEST

X. évfolyam, 202 (2764) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad

Legnagyobb arányú döntések jelei mutatkoznak az északi harctéren

Szentpétervár körülzárása a Szovjet egész keleti-tengeri védelmének összeomlását eredményezi. Támaszpont nélkül maradtak a szovjet tengeri erők a Keleti-tengeren. Szakadatlanul támadják a német repülőök a Ladoga-tótól délkeletre összeszorult szovjet hadakat

Keleti arcvonal. (Stefani). A Stefani iroda külön tudósítója jelenti a keleti arcvonalról, hogy a német csapatok heves harcok közben teljesen körülzárták Szentpétervárt. Egy keskeny sáv volt az utolsó nyílt terület, amelyen a szovjet hadvezetőség még érintkezést tarthatott fenn Szentpétervárral. A város teljesen el van zárva minden szárazföldi összeköttetésétől. A védelmező csapatok csak azokra a szovjet tengeri erőkre számíthatnak, amelyek a Finn-öböl keleti zugába szorultak be. Ez a segítség nem sokat ér, mert ezek a tengeri erők, ha közelednek Pétervár felé, a német nehéz tüzérség tüzébe kerülnek. *Szentpétervár körülzárása igen nagy német sikert jelent maga után vonja a Szovjet egész keleti tengeri védelmi rendszerének összeomlását.* A murmanszki vasútvonal is megszakadt már. *A szovjet tengeri erők teljesen támaszpont nélkül állanak.* Az ezen a szakaszon a legutóbbi 48 órában lezajlott harcok igen hevesek voltak. A harcok tovább folytatódnak a Ladoga-tótól keletre. A visszavonuló szovjet csapatok óriási mennyiségű hadianyagot hagynak hátra a csataterén. (MTI.)

SENPÉTERVÁR KÖRÜLZÁRÁSÁNAK KATONAI JELENTŐSÉGE

Berlinből jelentik (Bud. Tud.) A *Völkischer Beobachter* részletes cikkben méltatja Leningrád szárazföldi körülzárását. Az elszennvedett hatalmas csapások után, amelyeket a német haderő a múlt hónap közepén a keleti hadszíntér déli részén mért a szovjet haderőre, a sok szempontból annyira fontos Dnyeper-kanyarulat elfoglalásához vezetett. *Az északi harctéren a legnagyobb arányú döntések jelei mutatkoznak.* A körülzárást napokig tartó kemény küzdelem előzte meg. Ezzel elveszti a szovjet hadvezetőség a dnyeperi vidék után a második fontos iparvidéket, egyben a Keleti-tenger utolsó használható támaszpontját is. Teljesen közömbös, hogy maga Leningrád meddig marad még az ellenséges hadak kezében. Hadvezetés szempontjából csak az a fontos, hogy teljesen körülzárták. Vorosilov tábornagnak a lakossághoz intézett felhívásából kiderül, hogy a várost minden eszközzel védeni akarják. Akárhogy is megy vége a város védelmezése, *annyi bizonyos, hogy a német csapatok ellenállhatatlanok (MTI.)*

Berlinből jelentik (NTI): A keddre virradó éjjel több kisebb harci repülőgépraj megtámadta Moszkva hadicélpontjait. Egy gépkocsigyárra több bomba hullott. Néhány helyen tűz keletkezett. Egy nagyobb harci repülőgépcsoport sikerrel támadta a bekerített Szentpétervár ellátási útjait. (MTI.)

Berlinből jelentik (NTI): Brit bombavetők a keddre virradó éjjel bombákat dobtak le Nyugat- és Észak-Németországra, főleg Kassal környékére. Néhány polgári lakos életét veszlette. (MTI.)

Szibériába és Transzbajkálba száműzik a volgai németeket

Berlinből jelentik (Bud. Tud.) Stockholmi jelentés szerint a szovjet legfelső tanácsa elhatározta valamennyi volganenti német Szibériába és Transzbajkálba való száműzését. Ezt az intézkedést azzal okolják, hogy a volgai németek közt esetleg az ötödik hadosztály tagjai is meghúzódhatnak. Az átköltötés már meg is indult. A Sztalin elnöklése alatt álló védelmi tanács irányítja a költöztetést. A volgai német köztársaságnak körülbelül 600.000 lakosa van. Ennek mintegy 65 százaléka német, míg a többi ukrán és orosz. A német lapok megjegyzik, hogy az elhatározás végrehajtása a volgai németiség megsemmisítését jelenti. Ez mutatja egyébként, hogy a Szovjet milyen veszélyektől fél olyan területen, amely jelenleg még távol van a harctérről.

Berlinből jelentik (NTI): Német katonai tényezők jelentik a Német Távíráti Irodának, hogy a német légi erő erős rajai szakadatlanul támadják a Ladoga-tótól délkeletre összeszorult szovjet hadakat, amelyeket

Berlinből jelentik (NTI): Német katonai helyen közlik, hogy német harci gépek a szeptember 8-ra virradó éjjel fegyveres felderítés során megtámadtak egy hajóművet a kelet-angliai partok közelében. Több bomba telibe talált. Egy Carborough kikötőjében lévő raktárt több bomba ért és kigyulladt. Bombával árasztottak el két Norfolk grófságbeli repülőtér is. Több helyen tűz támadt és robbanások keletkeztek. A német repülőök igen alacsonyan támadtak, mindazonáltal az ellenség légvédelmi ütegei nem tettek kárt a német gépekben. (MTI.)

délről a német, északról a finn csapatok vertek vissza. A bolsevikiek vesztesége igen nagy volt. (MTI.)

REPÜLŐBOMBÁK TALÁLATATÓL ELSÜLYEDT EGY AMERIKAI HAJÓ

Washingtonból jelentik (Reuter): A külügyminisztérium közli: Ideérkezett jelentés szerint a Steel Seafarer amerikai teherhajó a Vörös-tengeren repülőbombatalálatoktól elsülyedt. (MTI.)

A hajó bombázásáról szóló jelentést az Egyesült Államok karrói követsége küldte a külügyminisztériumnak, ahol ezzel kapcsolatban kijelentették, hogy a támadó repülőgépnemzetiségét nem tudták megállapítani. A hajó személyzele megmenekült. (MTI.)

Berlinből jelentik (NTI): A német haditengerészet messzehordó ütegei keddre virradólag Dover előtt tűz alá fogták egy angol hajókaravánt. A karaván már az első lövésekre szétugrott, hogy kimeneküljön a német ágyúk hatásköréből. A német ütegek ekkor egyenként küldték halásos tüzet a hajókra. (MTI.)

Állandóan növekszik a háborús propaganda Amerikában

Rómából jelentik (MTI): A *Gior-nale d'Italia* newyorki külön tudósítójának jelentése szerint Amerikában egyre fokozódóan növekszik a háborús propagandahadjárat. Az amerikai népet minden módon meg-

akarják győzni arról, hogy az Egyesült Államok hadüzenete immár küszöbön áll. Ezt a látszatot a következő jelek keltik: Roosevelt fia a napokban kijelentette, hogy Amerika hadbalép, mielőtt a tengelyhatalmak

hajói rálőnek egy amerikai hajóra. A másik jel az, hogy Makenzie King kanadai miniszterelnök felszólította az Egyesült Államokat, hogy lépjen be a háborúba a tengelyhatalmak ellen. A harmadik ilyen jel Taylor hirtelen elutazása Rómába. Ugy tudják, hogy Taylor Rooseveltt személyes levelet viszi a pápához. Taylor római kiküldetése azzal is összefüggésben áll, hogy Washington megfigyelő akar tartani Rómában akkor is, ha az olasz-amerikai kapcsolatok megszakadnak. Minden jel arra mutat, hogy az atlanti-óceáni értekezleten pontos terveket dolgoztak ki arra nézve, hogy az Egyesült Államokat hogyan rántsák bele fokozatosan a háborúba. (MTI.)

IRÁN ELFOGADTA A BRIT-SZOVJET FELTÉTELEKET?

A teheráni rádió — mint a Mai Nap írja — az éjjel megcáfolta azokat a híreket, amelyek szerint Iránban államszínny követtek el. Hír szerint, az iráni kormány vasárnap átnyújtotta végleges választ az angol és szovjet követelésre. Ugy tudják, hogy az iráni kormány elfogadta az angol-szovjet feltételeket.

Stockholmból jelentik: (NTI) Svédország a német kormány kérésére vállalta a német érdekek védelmét a megszállt iráni területen. (MTI)

BOLSEVISTA RÉMURALOM IRÁN MEGSZÁLLT TERÜLETEIN

Stockholmból jelentik: (NTI) A Göteborg Post ankarai tudósítójának jelentése szerint Ankarába érkezett iráni menekültek elmondták, hogy a bolsevikiek hallatlan rémuralmat fejtenek ki az általuk megszállt területen. Rengeteg ember tartóztattak le és köztulok többet agyonlőttek bírói ítélet nélkül. Magában Tebrizben 67 iráni állampolgárt lőttek agyon és sok embert elhurcoltak. (MTI)

Newyorkból jelentik (NTI): A newyorki lapok arról számolnak be, hogy az ibériai Moroviába a Pan American Airway légitársaság több mérnöke érkezett. Almeno repülőtereket létesítenek az Egyesült Államokból az Atlanti-óceán déli részén és Afrikán át a Közelkeletre tartó repülőgépek számára. Ibéria nyugati partja mentén egész sor repülőteret létesítenek. (MTI.)

Óriási károkat okozott a hegycsuszamlás a Körös-oldalon

Másfélkilométeres hosszúságban zúdult a föld a dombalatti szőlőkre és házakra

Nagyvárad. Saját tud. A rendkívüli esőzések erdélyizerte annyira átáztatták a talajt, hogy számos helyen történtek földomlások, hegycsuszamlások, amelyek nagy károkat okoztak a lakosságnak. Olyan katasztrófális méretet azonban, az eddigi jelentések szerint, sehol sem okozott a földcsuszamlás, mint Nagyvárad szőlőhegyén, ahol — mint röviden már megírták a lapok — a szombatira virradó éjjel másfél kilométer hosszúságban indult meg a Körös-oldal földtömegei és néhány óra leforgása alatt teljesen megváltoztatták a környék képét. — Nagy területek tolódtak el egyik helyről a másikra, házak dőltek romba, gyümölcsösök és szőlőskertek tűntek el, családok jutottak ugyiszólván kol-dushottra és újabb szerencsétlenségek veszélyei halmozódtak fel a Körös-ig omlott földtorlaszokban.

A hegyoldal e részének alakulásából könnyen megállapítható, de a környék lakói is jól emlékeznek rá, hogy ezen a tájon, de különösen a mostani katasztrófa színhelyén több ízben történtek már földcsuszamlások. A korábbi omlások meredélyeket és medencéket alkottak itt, amelyekből több-kevesebb valószínűséggel előre lehetett látni, hogy a terepalakulás még nem fejeződött be. De a természet ujjaferentő ereje és az emberi kéz munkája új életet viragoztatott itt fel az egykori omladékokon, gyönyörű szőlőskertek és gyümölcsösök keletkeztek, házak épültek, amelyek több családnak jelentettek létalapot. A szombatira virradó éjszaka történt földindulás ismét fel-dulta ezeket is, s hosszú időnek kell elmúlnia, míg ez a környék megint visszanyerheti a korábbi megnyugtató képét, s újból alkalmas lesz arra, hogy az ember, építő és földmégmunkáló törekvéseivel visszatérhessen rá.

HOL TÖRTÉNT A HEGYCSUZAMLÁS

A mostani katasztrófális hegycsuszamlás az Orsolya-nővérek szőlőjétől a Nagyomlás környékéig terjed. A vasárnapi és hétfői nap folyamán a város lakói százával sereglettek a szerencsétlenség színhelyére s megdöbbé-néssel szemlélték a pusztulást, amit az elemek hatalma véghezvitt.

Túl a strandon, a vasúti töltés mellett keskeny kavicsos út vezet a meg-csuszamlott hegyoldalig. Az Orsolya-nővérek szőlőjét elhagyva, egyszerre megszűnik az út, iromba tömegben hegykolosszus ül az úttesten elérjük a megmozdult hegyet. Jobbról a Körös-parton alig néhány méterre csúszott le a hatalmas földmennyeiség s a fűzfák helyén egymás hegyén-hátán gyümölcsfák borulnak egymásra, haldokolva. Balra földbesüllyedt dió-fák alatt együtt csúszott le a hegy-gyel a drótkerítés, mely tegnap 2—300 méter magasságban óvta a gyümölcsösöt. Az ujonnan alakult hegy-út két oldalán szegényes bútorok, háztartási kellékek hevernek össze-vissza dobálva a szilárd oldalon a gyepeken. Lenn rendőr áll őrt, idefenn sűrű és javveszékély hegyi lakók áll-dogálnak kezüket tördelve tehetetlenül.

A hegy pedig mint élő szörnyeteg láthatatlanul bár, de még mindig mozog. Hat-nyolc méteres mélységben szilvafák ágai merednek az égre, egy-

két épen maradt szilva kéklik a föld mélyében...

BESZÉLGETÉS A KATASZTRÓFA ALDOZATAIVAL

Kárvallott szőlősgazdákkal beszél-günk a katasztrófa színhelyén. Ott áll-nak kezüket tördelve, könnyekkel szemükben a szakadékok, omladékok körül, amelyekben csak nehezen tudják felfedezni elpusztult vagyonuk rom-jait. Székely Sándornak és családjának sikerült megmentenie néhány bu-tordarabot. Kétségbeesetten őrzik, ezeket a szabad ég alatt, a nagy földin-dulás partjain. Házuk cserépteteje régi helyétől hatvan méternyire piroslik majdnem egészen eltemetve. Feljebb ifj. Pogány János házat dobta le és rombolta össze a hegy. Székely János-é így beszéli el a borzalom órait:

— Hajnali három órakor ifj. Pogány János szomszéd kétségbeesetten zörge-tett fel álunkból: „Keljének fel, — kiáltotta — mert megindult a hegy-oldal és víz bennünket a Körös felé”. Sikoltozva rohantunk ki a ház elé és rémületünkben azt hittük, hogy elér-kezett az utolsó óránk. Recsegve-ro-

govga érkeztek fentről a gyümölcs-fák, egymásra torlódott a föld, borzad-va láttuk, hogy a leomló réteg aláfu-ródik a dombnak, repedések támad-nak és lassan átalakul a hegy, ahol domb volt, ott völgy támadt, a völgyből pedig hegy... Fellármáztuk az összes szomszédokat és mihelyt magunkhoz tértünk kétségbeesésünkből, menteni kezdtük, amit lehetett, olyan helyre, ahol még szilárdan állott a talaj. Szerencse volt a szerencsétlenségben, hogy volt időnk legalább magunkat s né-hány fontosabbnak vélt ingóságunkat kimenteni a pusztulásból.

Négy ház omlott teljesen össze: id. Pogány János, ifj. Pogány János, Pap József és egy rutén asszony háza. A Czirják Istváné össze-vissza repedezve még áll, de használhatatlanná vált s a körülötte lévő lankát teljesen fel-dulta a földindulás.

Az egyik ház eredeti helyétől két-száz méterre zuhant alá egy tátongó szakadékba. Még kivehető rajta a ház-szám-felírás: „Alsókörösoldal 36”. — Egyébként csak néhány halomra hányt gerendája látszik még ki a föld-ből. Hátborzongató kép...

Felismerhetetlen az egész vidék

A hegyháton végighaladva, jól szem-ügyre lehet venni a pusztulást. Egyes helyeken épen maradt szénaboglyák érkeztek le, félkilométeres utat téve meg a földindulásban... Fenn, egészen a tetőn, 20—30 méter széles szakadék támadt, kettéválasztva a szőlőhegyet. Benne virágzó szőlőskert tűnt el ter-mésével együtt nyomtalanul.

Legnagyobb kára Pap József gaz-dálkodónak van. A szerencsétlenül járt ember öregségére egy élet mun-káját pazarolta a hűtlen földre. Éve-ken át küzdött, dolgozott Ameriká-ban, s a keserves, verejtékes munká-val szerzett pénzen vásárolta meg a Körösoldalon ezt a 8 holdas gyümöl-csőt melynek közepébe szép há-rmoszobás, parkettás házat épített.

Most a szó szoros értelmében ki-csúszott lába alól a föld s a termés a föld mélyén pihen.

Tenyérnyi széles repedések tátonga-nak a halálraitól ház falán, amely előtt homokos szakadék tátong, vár-va, hogy rövid időn belül elnyelje a gyönyörű házat. Könyező szemek-vel fordul felre Pap József... Előtte egy szilfa ágai szomorkodnak, amely tegnap még 400 méterre innen a hegytetőn büszkén integetett a Körös felé...

A helyi hatóságok részéről Hlatky Endre főispán, Soós István polgár-mester, Altnöder Endre műszaki tanácsos, Dalló Gyula népjóléti tanácsnok jelentek meg a helyszínen és megtették a szükséges intézkedéseket. A helyőrség részéről egy szakasz hon-védhuszárt vezényeltek ki, akik nagy erővel voltak a lakosság segítségére a mentési munkálatokban, egy rendőr-osztag pedig a rend és vagyonbizton-ság fenntartásáról gondoskodott.

Mit mond a műszaki hivatal vezetője?

Altnöder Endre műszaki taná-csos a következőket mondotta munká-társunknak a szerencsétlenség okairól és várható következményeiről, vala-mint a feladatokról, amelyeket a nagy-arányú földcsuszamlás a város főmér-nöki hivatalára ró.

— A földomlást — mondotta — két-ségtelenül az esőzések okozták, ame-lyek föláztták és sikamlóssá tették az alsóbb földrétegeket s megindítot-ták a hegy magasabban lévő tömegeit, amelyek aztán kimozdították helyük-ből az alacsonyabban fekvő terepré-szeket is. Az első számbavételkor öt ház omlott össze, illetve vált teljesen használhatatlanná, ezek száma azon-ban maig nyolcra emelkedett.

— A műszaki hivatal főgondja — folytatta nyilatkozatát Altnöder taná-csos — a közlekedési út helyreállítá-sa a hegyoldalban, mert a régi út több-mint hatszáz méter hosszúságban elto-

lódott, összeroppedett vagy ráborult omladékok miatt vált járhatatlanná. Valószínűleg lent a Körös parton fo-gunk ideiglenes utat építeni, s csak a tavasszal, ha a tél folyamán leüleped-tek az omladékok, fogjuk a régi utat, körülbelül az eddigi helyén visszaállí-tani.

Arra a kérdésre, hogy várhatók-e ezen a helyen további szerencsétlensé-gek s hogy nem forog-e fenn a Körös-folyás eltorlaszolásának a veszélye, ezt válaszolta Altnöder tanácsos:

— A föld mozgása most már a mi véleményünk szerint megállt ezen a helyen. Egyes türemléseknél még tör-ténhetnek kisebb elmozdulások, de to-vábbi nagyobb arányú mozgás már nem várható. A Körös folyását se-látjuk veszélyeztetve, mert az omlás, szerencsére csak egy kisebb, 25—30 mé-teres szakaszon, ékszerűen ért le a fo-lyóig, ahol további csuszamlás lehetet-

lennek látszik, mert az erők, amelyek eddig hatottak, most már tehetetlenek-ké váltak itt. Meglepetésektől tehát már nem kell tartani.

Érdeklődünk Dalló tanácsnoknál is a szerencsétlenséggel kapcsolatban fo-ganatosított népjóléti intézkedésekről.

— A népjóléti ügyosztály — mon-dotta — még a szombati nap folya-mán segítségére sietett a károsultak-nak. A kimentett bútorokat leszállít-tatta a városba és megfelelően elrak-tározta. Gondoskodott továbbá ar-ról, hogy a hajléktalanul maradtak fedél alá jussanak. Ezenkívül azok szá-mára, akik ellátást igényeltek, folya-matosan étkezést biztosít. A romba-dólt házak felépítésének kérdése még tanulmányozás alatt van; valószínűleg a kislakások építése során jönnek majd tekintetbe a Körösoldal káro-sultjai.

Brit és kanadai csapatok érkeztek Spitzbergákra

Amszterdamból jelentik (NTI): A Reuter iroda jelentése szerint nemré-giben brit és kanadai csapatok száll-tak ki a Spitzbergák szigetén. Az ott letelepedett bányászok jórészt családjukkal együtt Angliába küldték, hogy ott a szövetségesek háborús erő-feszítéseinek szolgálatába állítsák őket. (MTI)

Moszkva bűnrészessége a franciaországi merény-letekben

— 15 évi kényszermunkára ítélték egy asszonyt kommunista röpiratok ter-jesztéséért

(Mai Nap.) Vichyből jelentik: A kormányhoz közelálló körökben utal-nak azokra a szoros kapcsolatokra, amelyek a moszkvai rádió és a Pá-rizban, továbbá Franciaország egyéb részeiben elkövetett terrorse-lekmények közt fennállnak. Ezekben a körökben határozottan megállapít-ják Moszkva részességét az elkövetett merényletekben.

Párizsból jelentik (Stefani): 15 évi kényszermunkára ítélték egy ass-zonyt, mert tettenérték, amikor kommunista röpiratokat terjesz-tett. (MTI)

Összetűzés amerikai katonaság és rendőrség között részeg kato-nák miatt. Washingtonból jelen-ti a NTI: Az egyik városban a kato-naság és a rendőrség között összetű-zés támadt, amikor a katonák ittas-ság miatt őrizetbe vett bajtársaikat akarták kiszabadítani. A rendőrség kénytelen volt könyfakasztó gázt használni. (MTI)

Elektromos tömegcikkeket gyártó nagy ujbpesti ipar-vállalat keres azonnali belé-pésre többéves gyakorlattal ren-delkező öskeresztény

fiatal mérnököket és felsőipariskolát végzett több-éves gyakorlattal rendelkező ös-keresztény

fiatal műszaki tisztviselőket Részletes ajánlatok az eddigi működés és a fizetési igény fel-tüntetésével „Jövő 1941” jelicére Haasenstein és Vogler r. t. hírdei irodába, Budapest, V. Dorottya u. 8. küldendők.

Schlüsselburg elfoglalásával bezárult a német-finn gyűrű Leningrád körül

Súlyos veszteséget okoztak a szovjet tengerészetnek a német légi és tengeri erők

Iránban még mindig nem fejeződtek be a béketárgyalások

Vezéri főhadiszállás: (NTI) A védő főparancsnokság jelenti hétfőn este:

A német haderő gyors hadosztályai, a német légi harcikötőlekeiktől kiválóan támogatva, széles arcvonalon elérték a Névat Leningrádtól keletre és rohammal elfoglalták a Ladoga tónál Schlüsselburg városát. Ezzel a német-finn gyűrű Leningrád körül bezáródott és a város minden szárazföldi összeköttetésétől el van vágva. (MTI)

Helsinkiből jelentik: (NTI) A finn főhadiszállás vasárnapi jelentése szerint a Ladoga-tótól északkeletre megkezdett támadás során a finn csapatok elérték a Svir foyót, miután 75 kilométert nyomultak előre harcolva. (MTI)

SOVJET HAJÓK PUSZTULÁSA

Berlinből jelentik: (NTI) A német tengeri erők az elmúlt héten súlyos veszteséget okoztak a szovjet hadi- és kereskedelmi tengerészetnek. Elsüllyesztettek hadifelszereléssel felrakott 43 szovjet szállítóhajót, 3 rombolót, 9 aknakeresőhajót, 9 más hadijárművet és 3 szállítóhajót súlyosan megrongáltak. Német harci gépek 22 szovjet hajót 74.000 tonnával elsüllyesztettek. Elsüllyesztettek továbbá egy szovjet cirkálót és két rombolót. Egy segédcirkálót négy rombolót és 39 kereskedelmi hajót súlyosan megrongáltak. A Finn-öbölben elhelyezett aknazár következtében 60 hajó kigyulladt. (MTI)

MEGSZOKOTT HÁROM SOVJET TABOROK

Newyorkból jelentik: (NTI) A newyorki reggeli lapok feltűnést keltő formában jelentéseket közölnek Moszkvából a volgamenti németek elhurcolásáról. (MTI)

Newyorkból jelentik: (NTI) Az amerikai Boston rádióállomás rövidhullámu adója azt jelenti, hogy Pétervár, Kíev és Odessa polgári lakosságát, beleértve a gyerekeket és az asszonyokat, a harcban álló csapatok megsegítésére miliciákba szervezik. (MTI)

Helsinkiből jelentik: (NTI) A finn csapatok kezébe került a legfelső szovjet védelmi tanács napiparancsa, amely a legszigorubbán megró há-

rom szovjet tábornokot szökés miatt. Ezzel kapcsolatban a parancs elrendeli, hogy mindazokkal a politikai megbízottakkal, katonai parancsnokokkal, szökevényekkel és azokkal,

akik megfutottak a nehézségek elől áruló módjára kell elbánni. Az ilyeneket a helyszínen agyon kell löni. Hozzá tartozóikkal épügy kell elbánni, mint a hazaárulókkal. (MTI)

Orosz ezredes beismerése a Szovjet támadó szándékáról

Berlinből jelentik: (NTI) A német hadifogságba került egyik bolszevista ezredes, aki ezredével a háboru kitörése előtt Byalístok közelében állomásozott, elmondotta, hogy parancsnoki körökben, befejezett ténynek tekintették, hogy a háboru 1941 júliusában kitör. Meg voltak győződve, hogy a bolszevisták ebben a háboruban támadó szerepet játszanak. Senki sem volt ismerősei között, aki ne számolt volna azzal, hogy a bolszevisták 1941. kora tavaszán megkezdik a támadást Németország ellen. (MTI)

Helsinkiből jelentik: (NTI) A helsinki angol követség tagjai és a személyzet hétfőn délelőtt elhagyta a finn fővárost. Lisszabonon át utaznak Angliába. A londoni finn követség tagjai szintén Londonon át térnek haza. (MTI)

3853 POLGÁRI HALOTTJA VAN NÉMETORSZAGNAK A HÁBORU KITÖRÉSE ÓTA

Berlinből jelentik: (NTI) Szeptember 8-án Berlin ellen intézett angol

légitámadásról, német illetékesek a következőket közlik: Angol részről vérmes reményeket fűztek a német főváros ellen intézett támadáshoz. Utaltak arra, hogy a rajtaütés megtorlás azért a nagy támadásért, amelyet a német légi erők intéztek London ellen 1940. szeptember 7-én. Annak idején az angol főváros ellen végrehajtott nagy támadás csupán megtorlás volt a német városok tisztán polgári lakónegyedeinek ismételt bombázásáért. Az angol légi erők a hétfőre virradó éjjel megint Berlin polgári lakosságát bombázta. (MTI)

Berlinből jelentik: (NTI) A német birodalmi terület ellen intézett ellenséges légitámadások halálos áldozatainak száma a háboru kitörésétől 1941 augusztus elejéig 3853 angol részről hivatalosan 4.900 halálos áldozatot jelentettek a megtorló német támadások következtében. Az angol halálos áldozatok száma ennél lényegesen nagyobb. (MTI)

Csak 1943-ban lesz teljesen ütőképes az angol légi erők

Berlinből jelentik: (NTI) Hivatalos helyen közölték a Német Távírási Irodával, hogy az angol légi erők az elmúlt héten ismét érzékeny veszteséget szenvedett a Csatorna partja és a megszállt területek ellen intézett támadása alkalmával. A német vadászok és a légharítás összesen 134 ellenséges gépet lőttek le. (MTI)

Stockholmból jelentik: (NTI) A Sunday Times légügyi szakértője azt írja, hogy az angol légi erők csak 1943-ra lesz olyan erős, hogy Németország nem győzhet. (MTI)

Berlinből jelentik: (NTI) Észak-Afrikában a német harci gépek Szuezz mellett 22.300 tonna ellenséges hajóteret süllyesztettek el. (MTI)

Berlinből jelentik: (NTI) Illetékes olasz és német helyről cáfolják azt az angol részről terjesztett állítást, hogy a „Hermion” brit cirkáló a Földközi-tengeren néhány nappal ezelőtt megtámadott egy olasz tengeralattjárót és azt elsüllyesztette. Megállapították, hogy egyetlen olasz tengeralattjáró sem hiányzik. Így tehát, ha az angol hadihajó tengeralattjárót süllyesztett el, az csak brit tengeralattjáró lehet és szerencsétlenségről van szó. (MTI)

Londonból jelentik: (Reuter.) A tengerügyi hivatal közölte hogy az S. 33. számú tengeralattjáró elvesztettnek tekinthető. (MTI)

Japánban korlátozzák a benzinfogyasztást

Tokióból jelentik: (NTI) Japánban a benzinfogyasztást korlátozó intézkedést vezetnek be. (MTI)

Washingtonból jelentik: (NTI) Az Egyesült Államok hadfelszerelési szervezetei bejelentették, hogy a Szovjetunió nagyobb mennyiségű aluminiu-

mot kér az Egyesült Államoktól, mivel elvesztette alumínium természetének kétharmad részét. (MTI)

Washingtonból jelentik: (NTI) A szenátus rendkívüli bizottsága megkezdte vizsgálatát abban az idegen érdekeket szolgáló háborus propa-

ganda-tevékenység ügyében, amelyet a hollywoodi filmipar folytat. Clark és Nye szenátorok, akiknek követelésére a bizottság összeült, elsőnek fognak beszélni a bizottság előtt, hogy megvilágítsák a háborus uszítás munkáját, amelyet a hollywoodi filmek útján fejtenek ki. (MTI)

ANGLIA VÉDELME ALÁ HELYEZTÉK AZ IRÁNI OLAJMEZŐKET

Newyorkból jelentik: (NTI) Az Associated Press szerint Londonban mértékadó helyen kijelentették, hogy Anglia és a Szovjet azt szeretné, ha Irán minél előbb elfogadná a békefeltételeket. Ellenkező esetben a szövetségesek szigorubb intézkedésekhez folyamodnak. (MTI)

Amszterdamból jelentik: (NTI) A Reuter iroda jelentése szerint Anglia védelme alá helyezték valamennyi iráni olajmezőt. (MTI)

Teheránból jelentik: A teheráni rádió közlése szerint Teheránban helyreállt a rend. Irán, valamint Anglia és a Szovjetunió közt megindult tárgyalások állítólag helyreállították a bizalmat. Irán az elmúlt héten nyújtotta át válaszáat. A menekültek már visszatértek a fővárosba. (MTI)

Radochay igazságügyminiszter Németországban

Berlinből jelentik: (MTI) Radochay László m. kir. igazságügyminiszter a nemrég elhunyt német igazságügyminiszter magyarországi látogatásának viszonzására, több napos németországi tartózkodásra Berlinbe érkezett. A magyar minisztert ünnepélyesen fogadták. Magyar részről Hoffmann László jelent meg a fogadtatáson a távollevő Sztójay Döme képviselőtársának helyetteseként. Radochay László kíséretével kedden körutrá indul, amelynek során a német igazságügyi intézményeket tanulmányozza. Szeptember 17-én tér vissza a magyar fővárosba.

Berlinből jelentik: (NTI) Schlegelberger német igazságügyi államtitkár a Kaserhof szállóban hétfőn este estebédet adott a magyar vendégek tiszteletére. Ennek során mindkét részről megleghangu, baráti pohárköszöntő hangzott el. (MTI)

Istanbulba érkezett a német gazdasági bizottság

Isztanbulból jelentik: (NTI) Clodius dr és a német gazdasági bizottság két másik tagja Isztanbulba érkezett. Innen vasárnap folytatták útjukat Aukara felé. (MTI)

Szigorú ellenőrzés alá helyezték Gandhit

Sanghaiból jelentik: (NTI) Bombayból érkezett jelentés szerint az indiai angol hatóságok a legszigorubb ellenőrzés alá helyezték Gandhit. Hetilapját betiltották azzal az indokolással, hogy Gandhi ellenezte India részvételét a háboruban.

Szerdán d. u. 3/4 5 órakor nyílik meg ünnepélyes keretek között

MAJOR ÁKOS

szegedi szakisk. igazgató nagyvárad gyorsírási és gépirási szaktanfolyama. Néhány jelentkezőt még elfogad a szaktanfolyam Szilágyi Dezső u. 12. sz. 1. 5.

Felejthetetlen élmény volt a Koronázó Főtemplom ünnepi díszhangversenye

Nagyvárad zenei kulturájának ujjaszületéséről beszélt Bánáss László a díszhangverseny bevezetőjében

Nagyvárad. Saját tud. Beszámoltunk már a felszabadulás ünnepségeinek szombaton délig, vasárnap délig lezárásáig lezajlott részéről. Este volt a Székesegyházban a koronázó templom 100 tagu együttesének díszhangversenye. Erről a hangversenyről a következőkben számolhatunk be:

Az ünneplő közönség zsufolásig megtöltötte a Székesegyház férőhelyeit. Hat órákor kezdődött a hangverseny Sugár Viktor karnagy „Harsonajeivel”. Utána a közönség együtt énekelte az énekkarral a magyar Hísekegyet.

A műsor első száma Liszt Ferenc koronázási miséje volt. Az énekkar, a zenekar és a szólisták a legtökéletesebb előadásban adták vissza a mű minden szépségét. A mise fénypontja a Benedictus volt, amelynek hegedűszólóját Hoffmann Rezső játszotta. A

szólistákat Szabó Ibonka, Thury Gizzi, Harangozó János és Mally Győző operaházi tagok énekeltek. Dohnányi „Szegedi Miséjének” Offertóriumát következett ezután Pálffy Mária gyönyörű szopránszólójával. Antalffy szép „Ave Máriája” igen mély hatást váltott ki. Fénypontja volt a műsorban Kodály „Budavári Te Deuma”.

A mű ragyogó színei, lendülete, elkápráztató hangszerelése ugyancsak próbára tették a zenekart, a kórust, a szólistákat és dirigens egyaránt.

Sugár Viktor és nagyszerű együttese olyan emléket hagyott itt ezúttal az ünnepi hangversenyyel, amely sokáig fog élni Nagyvárad zenekedvelő közönségének körében.

A hangverseny számai előtt Bánáss László c. kanonok plébános ünnepi beszédben méltatta az esemény jelentőségét. Dr. Bánáss László ünnepi beszédét a következőkben adjuk:

Dr. Bánáss László ünnepi beszéde

Nem minden elfogódottság nélkül állok itt. Az én szívembe is bele-markolt a Hísekegy megrázó ereje. Hísek Magyarországot feltámasztásában Nekünk ma egy esztendő a fel-támasztás volt. Mégse tudok, ha azt mondom, hogy tudatosan mégis ma ünneplünk először. Ma egy éve úgy elviharoztak az események a fejünk felett: a végsőkig feszített reménykedés, a bécsi döntés, az aggódó várakozás napjai, kormányzó urunk bevonulása... hogy mire kábullásunkból magunkhoz térünk, a hétköznapiok szürkesége nehézedett máris ránk, a fokozottabb, de édes teherként vállalt küzdelem, a harc egy szebb jövőért.

Meghatottan állok itt, mert bár évek levékenysége fűz ehhez a szentélyhez, mégis e szószék peremén ma állok először és szólok a szó erejével ott, ahol a dallam szárnyán keresztül annyiszor teremtettem kapcsolatot hallgatóságommal.

De ez a körülmény is megkap egy pillanatra. Ma négy éve mult, hogy ismét szemben állok kedves várad közönségemmel, ki szeretetével és változatlan ragaszkodásával, annyiszor adott erőt és szabott irányt munkálkodásomnak.

Ajelett sem mehetek el meghatódottság nélkül, hogy annak a nagy-kulturájú ősi együttesnek szereplését kell bevezetnem, melynek bölcsője és levegője nevelt engem muzikusnak.

Egy fogadalom teljesül ma be az ő jövetelükkel. Az elszakadt váradiaknak ők tették felejthetelenné minden esztendőben Szent László ünnepét és fogadták meg: ha felszabadul Várad, elsőnek zárandokolnak el Szent László városába és szentélyébe.

Csodálatos városa volt mindig ennek a névnek és városnak a magyar-ra. Bár Szent István államalkotó ereje mindig áthatotta a magyarságot lelkesíteni, bajban bátorítani Szent László sírja és szentélye tudta, ahová mindig alázatos lélekkel zárandokolt el, bánatában vigaszt, védelmet mérte. Mennyire érezhető volt ez a megszállás ideje alatt is. Várad szíve

mindig ez a székesegyház volt. Itt találkoztak némán Várad magyarsága felekezeti különbség nélkül, Szent László ünnepén, Urnapján, a feltámasztás körmenetén, Szent István napján. S bár az utóbbi időben ettől is eltűntek és hétköznapiokra lételek az ünnepeket, a hétköznap nem törte meg az ünnep varázsát. Zsufolt templom hódolt összeszortított ajakkal.

Szent László védelme alatt áll ez a város. Mikor elparancsolták szobrát teréről, a lesújtott lelkeknek más vigaszt nem tudtam adni, csak a történelemét. Valahányszor elmozdították, mindig visszatért ősi helyére. Most is hiszem, hogy híres elpusztult város szobrát az ősi városban, rövidesen megalkotják régi terén.

A megszállás első nyomasztó légkörében emlékeztetés az az első Urnapja, mikor magyar asszonyok és leányok, tekintet nélkül melyik templomban imádják az Istent, ezen boltívek alatt adták találkozózt díszes magyar ruhákban és énekeltek el mérszen a Hymnuszt. Sokáig énekeltek itt minden istentisztelet után, mikor Erdélyben már rég elnémult, míg aztán itt is belénk nem folytatták. Mikor pedig mi azzal senkit bántani nem akartunk, csak imádság helyett tört fel az ajkunkról.

Ennyi tradíció után Szentély kell, hogy maradjon ez a Székesegyház a jövőben is. Zárandokhely a mai magyar számára is.

Miért ne lehetne Várad a magyar Salzburg, — a magyar Bayreuth

Elszakadt két kulturhely jogutódjaként Liszt Ferenc és Haydn József kultusz miért ne itt virágozhatna ki. És éppen itt! Nem ismerek egész Európában Dómteret, Székesegyházat, Palotaudvar, mely alkalmasabb, méltóbb, hasonlóbb keretet adna. Bizom benne, hogy a koronázótemplom királyorgonája, melyet Ferenc József király ajándékozott koronázásának 50-ik évfordulója alkalmából és a szegedi fogadalmi orgona után, a súlyos válságok leküzdése után, a várad székesegyház is megkapja nemzeti ajándékként, a Szent László orgonáját, hogy istentiszteleten és

kulturünnepeken hálát zengjen a felszabadulásért, Istennek.

Nem akarom kisebbiteni az illusztris vendég együttes történelmi múltját. A tradíció mellettünk is beszél és messze visszanyúl a történelembé. A kórus nem kisebb nevekkal dicsekedhetik vezetői között, mint Haydn Mihály, Ditters von Dittersdorff Károly, Kersh Mihály, Belez-nay Antal. A kórus zenekulturájával párhuzamosan itt Patacich püspök égíste alatt operaelőadások is voltak a palotában és nem kisebb nívón állott, mint az Eszterházyak Kismar-tonja, hová Mária Terézia királynő is eljárt Bécsből, ha jó operaelőadást akart hallani. Történelmi tény. Dittersdorff 40 ismert gálans operája közül nem egynek itt volt a bemutatója.

Ebbe a keretbe jött el Sugár Viktor nagyszerű együttese a maga ősi kulturájával és tradícióival. Nem vendégszerepelni jöttek: zárandokol-

nak. Elhozták tudásuk és művészetük legjavát és azt a két híres műsor-számukat: Liszt koronázó miséjét és Kodály budavári Te Deumát.

És most, hogy átadom a szót nektek, mi is kapcsolódjunk bele ebbe a sajátos magyar levegőbe és egyházi lélekbe. Hunyjuk le a szemünket és amikor felhangzik az ének, ne gondoljunk másra, csak amint a szöveg és zene kifejezni akartak.

És amikor a trombiták és harsonák csengő örömrivalgása megszólal, hogy Istennek most hálát adjunk, teljék meg szívünk éppen a mai évfordulón és csatlakozzunk a próféták, apostolok és mátyrok karához, hogy méltóképpen köszönjük meg az Ur gondviselését és jóságát.

A nemzet imádsága pedig hangoz-zék ma felszabadultán, hiszen hány-szor vágytunk énekelni:

Isten!... dldd meg a magyart!... nyujts feléje védő kart!...

Bojt község a hazatérés templomáért

Bojt. Saját tud. Isten nevében végzett munka volt az elmúlt vasárnap a bojtói gyülekezet és a régi ifjúság testvéri találkozója gazdag vallásos és kultur-ünnepség keretében, melyről az alábbiakban számolunk be:

A régi református ifjúság — melynek ifjúsági vezetője az elnyomtalás éveiben, a falu ifjúságával kapcsolatosan végzett egyházi és nemzeti munkásságáért a „falujáró ifjúság” nevet adta — vasárnap Bojtra látogatót el. — A jóhírnévként örvendő ifjúság készséggel fogadta el a meghívást és szolgálatkészséggel tett eleget nemes feladatának. Dr. Szabó Lajos lelkész vezetésével tízen vasárnap reggel félőtkor gyülekeztek a pályaudvaron. A kiskereki állomáson Csávás Sándor bojtói lelkész őt leányifjúsági taggal s négy szekérral várta az érkezőket. Fogadtatás után szekerben 7 órára megérkeztek Bojtra, ahol azonnal megejtették az elszállásolást.

Délelőtt 10 órákor istentisztelet volt, melyen az igé dr. Szabó Lajos nagyváradói réti lelkész hirdette. Templomozás után konferenciaszerű megbeszélés volt. Az ifjaknak a templomban, gyermekeknek az iskola nagytermében, melyet Gádl Pirokska az ifjaknál Zombory Sándor vezetett. Délután 3 órákor vallásos ünnepség volt a templomban. Imádkozott és bibliát olvasott dr. Szabó Lajos lelkész. Szavalt Bereczky Gizzi. Orgona- és hegedűkísérettel énekelte Nagy Lujza. Előadást tartott Zombory Sándor. Énekelte: Marozsán Rózsa. Felolvasott Gádl Pirokska.

Este 8 órákor kultur-ünnepség volt az iskola nagytermében, melyet zsufolásig megtöltött a helybeli gyülekezet. A Szózat közös elnéklése után dr. Szabó Lajos köszöntötte a megjelenteket. Megnyitó beszédet mondott és szavalt Zombory Sándor. A székely népről színes és hangulatos előadást tartott dr. Szabó Lajos. Előadás keretében a Székely himnusz hegedű- és harmóniumkísérettel

Nagy Lujza énekelte, míg Petőfi: „Előre székelyek” című versét Bereczky Gizzi szavaltta el zjó lelkesséddel. Az est fénypontja az alig tízennégy éves ifju, Nagy Imre nótaszerményei voltak, melyeket: Marozsán Rózsa és Bancsik Gyula adtak elő nagy felkészültséggel: s komoly tudással. Nagy sikert aratott még Ujvárosi Imre komoly, lendülettel előadott szavalata. Az ifjúság Jókai-dr. Szabó: Rézpatoki lelkész című vallásos előképeket mutatta be nagy tetszéssel. Marozsán Rózsa és Bancsik Gyula énekkettőse után Csávás Sándor bojtói lelkész zárószava fejezte be a kultur-ünnepséget. A Hymnus elnéklése után kellemes emlékekkel meggazdagodva távoztak a bojtóiak otthonukba. Az ifjúság még egy félórát együtt maradt. Az egésznapos ünnepség perselypénzét, mintegy 80 pengőt a Hazatérés Temploma javára ajánlott fel a bojtói gyülekezet, melyért ezután mond hálás köszönetet a nagyvárad-réti református gyülekezet.

A bojtói gyülekezet a dologidővel való nagy elfoglaltsága ellenére is oly bensőséges vendégszeretettel fogadta a váradiaikat; különösen az ifjúság, amelyhez hasonló még alig tapasztalt a nagyvárad-réti református faluifjúság. Pedig ezt a munkát több mint hat esztendeje végzi szolgálatkészséggel, odaadással — Isten nevében. Z. S.

„Áttörjük a megnemérés Maginot-vonalát is Farinacci olasz miniszter beszéde

Hanowerből jelentik: (NTI) Az a háboru, amelyet Európa két vezető nemzete folytat, nem csupán az igazságos felosztásért folyó harc — mondotta Farinacci olasz államtitkár. Egy hannoveri kiállítási csarnokban tartott nagygyűlésen. Eltökélt szándékunk, hogy nemcsak az ellenség küzdő hatalmát verjük meg, hanem áttörjük a megnemérés Maginot- és Stalin-vonalát is. Védekezünk a zsidó bolsevista üzleti fogalmak ellen, amelyekkel az ellenség meg akarja mérgezni a lelkeket és agyakat. (MTI)

Fotokópiáját

percek alatt
REVUE FOTO
készíti

Rákóczi-ut 3. Hevman udvar

Nagyvárad munkássága megünnepelte a felszabadulás évfordulóját

Nagyvárad. Saját tud. Szombaton este lelkes közönség gyűjt össze a Nemzeti Munkaközpont otthonában arra az előadásra, amelyet a Munkaközpontba tömörült munkásság rendezett a felszabadulás évfordulóján. Az otthon dísztermét zsúfolásig megtöltötték az ünneplők és a szereplők minden egyes sikerült számát elismeréssel és tapsal jutalmazták.

A megjelent előkelőségek között ott láttuk Orosz Imre központi főtitkárt is, aki Budapestről jött el az ünnepségre. Az előadást a Magyar Hiszekeggyel az Építőmunkások dalárdája nyitotta meg Soós András karnagy vezényletével. Ezután Szabó János közműves, felsőházi tag ünnepi beszédet mondott az évforduló jelentőségéről.

Szabó János: „A magyar munkás tudja, kire hallgasson és milyen utat kövessen”

Emelkedett hangon elmondott szép beszédében részletes visszapillantást adott a munkáskérdés alakulásáról az elmúlt évben és leszögezte azokat az irányelveket, amelyek a jövőben követendő utat mutatják. Rámutatott arra, hogy a román megszállás idején hogyan akarták fokozatosan kismenni mindenből a magyar munkást és hogyan nyújtott mindehhez segítséget a zsidóság. Magyar munkások veritékéből építették a Munkásokotthont is, mégis elvakult román szovizmus és zsidó nemzetközi izgatás székháza lett.

A magyar munkásság a felszabadulás első pillanatától kezdve birtokába vette azt, ami az övé. A román megszállásnak vége, de itt maradtak még egyelőre a zsidók, akik minden eszközzel akadályozzák a gazdasági élet egészséges kibontakozását. A harc folyik és nem kétséges, hogy melyik fél győz. A magyar munkás többé nem fog hallgatni a nemzetközi izgatás nagymestereire.

Beszéde további részében hangsúlyozta, hogy amint a magyar honvéd az arcvonalon küzd a bolsevizmus ellen, úgy a magyar munkásság itthon vagy külföldön, szerszámmal a kezében dolgozik a győzelemért. Kitért azután azokra a vádakra, amelyeket a zsidók és önmagukról megfélemlített magyarok terjesztenek a nemzetközi munkavállalással kapcsolatban.

Bestelen az — mondotta — aki aljas rágalmatokat terjeszt, csak azért, mert anyagi érdekei a zsidósághoz fűzők.

Már írták a magyar munkások. Azt írták, hogy tisztességes munkahelyen vannak, rendes beosztásban, kilégítő bérrel. A magyar munkás nem hazudik. Azok a becstelen hazugok, akik embervásárról és egyéb aljas rágalmakról beszélnek. Beszéde végén kiemelte, hogy a magyar munkásság tudja, melyik uton és ki után kell mennie.

Megköszönte azután az ajánldokozott zászlót Bocsányi György sőtömesternek és az Országzászló alapítójának, továbbá a vértanuhalált halt polgárok sírjára tett koszorúkat a Hungária szőrmegvár munkásainak.

Üdvözölte a megjelent előkelőségeket és megnyitotta a műsort.

AZ ÜNNEPI MŰSOR

Az Építőiparosok dalárdája elénekelt ezután a Székely Himnusz. A közönség felállva hallgatta végig, azután Rózsa József szavalta el saját költeményét. Fudally Manyika magyar ténca és éneke pompás élvezetet nyújtott. Boros Lacika szavalt nagy sikert aratot.

Osváth Gizike szavalta ezután Kiss Albert gyönyörű költeményét: Élő

Lelkesen ünnepelte Nagyvárad vasutassága a felszabadulás évfordulóját

Vitéz Tarián Jenő alműhelyfőnök ünnepi beszéde

Nagyvárad. Saját tud. Kétnapos ünnepséggel ülte meg a nagyváradai MÁV alműhely munkássága vezetőivel együtt a felszabadulás évfordulóját. Az ünnepségre Debrecenből is sokan eljöttek a MÁV főműhely vezetőségéből.

Az ünnepség már pénteken délután megkezdődött. Fél négykor, pontosan abban az időpontban, amikor egy évvel ezelőtt a román katonaság kivonult az alműhely területéről, avatták fel azt a székelykaput, amelyet az alműhely munkássága készített el erre az alkalomra.

Szombaton délután volt a tulajdonképpeni ünneplés, amelyen nagyszámú helybeli közönségen kívül megjelentek Géresy Sándor műszaki főtanácsos, a debreceni főműhely főnöke, Sántha Jenő főmérnök, Orbán Ferenc főintéző, nagyváradai állomásfőnök, Balogh József főmérnök, fűtőházi főnök, Karsay Ferenc főmérnök, Martha Gábor főintéző, szertárfőnök és Hóde Jenő felügyelő, raktárfőnök.

Az ünnepélyt a Dalkör és Zenekar a Himnusszal nyitotta meg. Vezényelt Kovács Győző tanár, majd vitéz Tarián Jenő főmérnök, alműhelyfőnök tartott ünnepi beszédet, majd Nagy Béla titkár énekelt műdalokat, zongorán kísérte Nagy Klárka. Utána Orbán Ferenc főintéző, állomásfőnök a „Vasutasság szerepéről” címen tartott emlékbeszédet nagy tetszéssel. Szavaltak Takács József és Dancs József. Ezután a Dalárda énekelt a „Hazám, hazám” című műdalt. Kovács Győző tanár vezényletével. Az ünnepélyt a MÁV műkedvelőgárdája fejezte be. A Gyergyói bálból adtak elő részleteket Acher Jakab rendező irányítása mellett. A szereplők tudásuk legjavát ad-

magyar a zászlókkal. Ugy megjelenése, mint előadása a legnagyobb sikert aratta.

Az egyfelvonásos bohózat és a tánckomikum szereplői: Luczay, Szabó, Nagy, Novák, Cseke, Piszula Irénke, Varga Mária és Grammantik. Igen sok derűt ébresztettek a hallgatóságban. Russz József szavalta mély átérzéssel Tóth István gyönyörű költeményét. Pózman Mária nem tanulta meg az előadott költeményt. A „Királyhógó alatt” című egyfelvonásos hazafias színművet Molnár Gyula, Koteles János, Gantner Ferenc, Pallagi Ibolyka, Albert Gyula, Huszár Gyula Koteles István, Szabó Lajos, Borbály Pál, Márton István és Szalay József vitték jól megérdemelt sikerre.

Külön említést érdemel az Építőiparosok dalárdájának műsorszámát, a „Petőfi egyveleg” de ezzel együtt a többi előadott szám is. Kitűnő együttes ez a dalárda, meggyőződéssünk, hogy előkelő helyet foglal el a város dalkulturájában.

Az előadást Orosz Imre központi főtitkár szavai zárták be. Az ünnepség a Himnusz hangjaival ért véget.

A rendezés nehéz munkáját Hemly József végezte fáradhatatlan szorgalommal és elismerésre méltó buzgalommal.

magának kiszínezte. Fel kell hívnom ezek figyelmét arra, hogy végre is most háború van s gazdasági helyzetünk még nem nyugodott meg. De ettől eltekintve is, ne gondolja senki, hogy olyan könnyű a magyar sors... hogy parádé volna magyarnak lenni. Az állást, a vagyont, a kenyeret szűkösségből bizony nagyon is kimérjük, de legalább itt mindenki szabad levegővel élhet. A Csonkaországban két évtizedig összekuporodva, igényeinket lefokozva és részben állás nélkül tengődünk, de azért dolgoztunk, aminek lehangosabb bizonyítéka a jól felszerelt magyar hadsereg és az, hogy itt vagyunk. Ebben a további nemzetépítő munkában most már egynek kell lennünk s akkor és csak akkor remélhetjük az igazi magyar feltámadást.

— Lehetetlen továbbá észre nem venni, hogy azok, akik a megszállást végigszenvedték, túlságosan egészen az alaptalan feljelentésekig túrelmetlenek egymással szemben. Az, aki nem olyan tógában járt a fórumon, mint amilyenben elvártuk volna, mindenestre bünt követelt el s mivel a megbillett erkölcsi rendnek helyre kell állania, a bünt — ilyen vagy amolyan alakban — bünhődés fogja követni. Azonban jegyezzük meg, hogy csak az emelheti fel tiltakozó szavát, aki ezektől mentes, akire rállenek a klasszikus szavak: Integer vitae, scelerisque purus... Nagyobb megértéssel, több elnézéssel nyuljunk tehát egymás hibáihoz, mert a sebeknek nem a felszakítása, hanem a meggyógyítása az igazi cél.

— Ma divalossá vált Anyaországáról beszélni, mintha az és a visszatért részek nem egy test lenne: mintha ezek amannak csak gyermekei volnának. Ennek a helytelen megkülönböztetésnek további fokozásával még ejtőernyősökről is lehet hallani, mint olyan csonkaországheliekről, akik itt a jobb állásokat maguknak foglalták le. Ezzel szemben mindenkinek meg kell jegyeznie, hogy nincs csonkaországi, felvidéki, erdélyi vagy délvidéki magyar, hanem csak egy sorban álló, egy sorsban osztozó, egyféle magyar. Az azonban tagadhatatlan, hogy a magyarságnak a trianoni határokkal való szétválása nem maradt minden lelki változás nélkül. Más irányú gyengeségek termelődtek ki mindkét oldalon. Igyekezzünk magunkat mentesíteni ezektől.

Beszéde befejezésekor vitéz Tarián Jenő a magyar hadsereget, az új Magyarországot és a Kormányzót éltette.

Az ünneplés a Himnusz hangjaival ért véget.

Életbelépett a katonai kormányzat az Adriai partján

Zágrábból jelentik: (NTI) A Horvátország és Olaszország kötött szerződésnek megfelelően vasárnap életbe lépett a rendkívüli katonai kormányzat az adriai tengerpart egy részén. A kormányzat élén Ambrosic tábornok áll. A tábornok felszólította a lakosságot, hogy szolgáltatassa be a fegyvereit. (MTI)

Rómából jelentik: (NTI) Zágrábban jelentést tettek közzé, amely szerint az Ogulin és Mostar közti tengerparti területen rendkívüli helyzet lépett érvénybe. Ennek célja, hogy megakadályozzák az ellenség részéről megnyilvánult mindenfajta meglepetést. Ez az intézkedés a háború végeztével megszűnik. (MTI)

Legujabb kalapmodellek érkeztek az „ESZTI” szalon-ba. Rákóczi ut és Széchenyi sarok. Átalakításokat modellek után vállalok.

Belvárosi mozgóban

A párbaj...

Puskin örökbecsű műve filmen.

Telf. 13-51. Korona Filmszínház Kossuth u. 1

A kölcsönkért kastély

Pekár Gyula hallatlanul mulatságos regénye, filmre írták Békeffi I. és Stella Adorján.
Főszereplők: Tolnay Klári, Turay Ida, Vaszary Piri, Rajnay Kabos, Juhász, Málády, Dr. Hosszu, stb.
Legújabb híradó.

Apolló filmszínházban

Szerdán utoljára

Lukács Margit, Nagy Isván és Kiss Ferenc Rákosi Viktor erdélyi tárgyú filmjében

Elnémult harangok

Jön: Tóparti látomás

ISKOLÁINK**Veni Sancte a nagyváradi premontrei gimnáziumban**

Nagyváradi. Saját tud. Az ősi premontrei gimnázium idei iskolaévét hétfőn reggel fél 10 órakor ünnepes Veni Sancte vezette be. Ezen az iskolai ünnepségen nemcsak a növendékek, a szülők, de rendkívül sok érdeklődő is megjelent, főképp a gimnázium volt növendékei közül voltak ott igen sokan városunk vezető férfiai közül is. Az ünnepes Veni Sanctit Arany Pascal helyettes igazgató tartotta. Ezután a megújított fizikateremben gyülekezett a tamári kar, a növendékek, szülők és érdeklődők s dr. Oswald Arisztid igazgató, házfőnök tartotta meg programbeszédét, melyben vázolta az iskola célkitűzéseit.

Végül a növendékek a gimnázium udvarán díszlépésben vonultak el a régi intézeti zászló előtt, az „Erdélyi induló”-t énekelve. Ezt a régi szép zászlót a gimnázium hűséges pedellusa, Vincze Ferenc és felesége rejtgette huszonkét éven át és csak az idén tűzték ki a gimnázium udvarán felállított zászlórúdra.

A premontrei gimnáziumnak az idén 117 növendéke van, az első osztályba 61 tanuló iratkozott be, a másodikba pedig 56.

Könyv és Kultura

P. Lukács Mánsvét O. F. M.: „Köless engem. (Missziós beszédek.) III. kötet. Kolozsvár, 1941. Szt. Bonaventura könyvnyomda. 329 lap.

Mánsvét atya népszerű könyvének immár harmadik kötete jut nagy olvasóközönségének kezébe.

Az előző kötetekhez hasonlóan összegyűjtött beszédei három csoportra oszlanak. A missziós gerincét alkotó beszédek szép anyagot nyújtanak a lelki fölfrissülésre. Az erkölcsi gyöngeségek mélyreható elemzése pedig gyöngéd kézzel vezet lelki megtisztulásra. Igen sikerültek és találók a csoportoktatások is. Szépen gördülő magyar nyelvi, gazdag képzeletből fakadó szellemes hasonlatok, valóságos példatár kitevő csattanós történetek bilincselik le mindvégig az olvasót, amikor a sorok közt az élet komoly igazságaival találkozunk.

A könyv végén az előző kötetektől eltérőleg egy függelék van, amely mind a három kötetnek értékes kiegészítése. Benne a könyviro mészénéz apostoli gondolataiba s mintegy műhelytitkaiába bepillantást enged, missziótartásra beszédterveket, értékes elméleti és gyakorlati útmutatást ad. Sokan a Függelék miatt is igyekezni fognak az első két kötet mellé a harmadikat is megszerezni.

A könyv a Bonaventura-nyomdában rendelhető meg. Kolozsváron.

Hirdessen a Magyar Lapokban**Naponta tizezrek csodálják a Budapesti Őszi Vásárt és a „szovjetfront-kiállítást”**

Ismeretes, hogy a szeptember hó 4-én megnyílt Őszi Vásár keretében megrendezett hatalmas „Szovjetfront” kiállítást csak egy nappal később lehetett megnyitni, mert a frontról olyan hatalmas harctéri zsákmányanyag és annyi különböző szovjet-árucikk érkezett, hogy a kiállításukra szánt óriási pavillon építését nem tudták hamarabb befejezni. Naponta tizezren csodálják végig a rengeteg látványt. A feláru

utazást és egyéb kedvezményeket biztosító vásári utazási igazolványokat a legutolsó percig árulja minden menetjegyiroda. Mivel a MÁV is igyekszik a legkényelmesebb utazási biztosítani, ajánlatos a vonatjárásokról a menetjegyirodáknak, vagy az állomásokon érdeklődni. A Vásár 15-én este zárul, de a kedvezmények szeptember 18-ának éjfélig maradnak érvényben.

Érik a vízvezetési szabályrendelet

Irta: Kőszeghy József

(Befejező közlemény)

A férőhely rendszer a legkorlatotabb középkori csökevény, mely nagyon keveset különbözik a néhai való kajmakánok ablakadó rendszerétől. Még primitívebb az az intézkedés, hogy a lakás szabad vízfogyasztását a férőhelyek száma szerint határozzák meg, mert a vizet nem a szoba fogyasztja, hanem az az ember, aki benne lakik. Nem abszurdum-e az, hogy mondjuk egy szesz-nyagykereskedőnek, akinek 6 szobája és összesen vagy tíz férőhelye van, annyi vizet adnak szobánként, mint egy külvárosi munkásnak, aki mondjuk negyedmagával lakik egy szobában? Ha a líkőrgyáros is negyedmagával lakik a lakásban, akkor nála tízszer annyi víz jutna minden fejre, mint a munkáséknál. Ezt a tényállást nagyon kevésbé szépi-ti az a rendelet, hogy a periferián olcsóbban, vagy valamivel több vizet adok szobánként, mint a belvárosban. Ezt a tízszeres antiprogressziót eképpen legfőjebb hét-nyolcszorosra fokozhatom le. De az égbekiáltó igazságtalanság mégis fennmarad. A progresszió a férőhely rendszerben ki van zárva. Ezért volt helyes a nyers házbérbéjövédalem alapján százalékosan ki-vetett vízdíj. A teherviselő képességnek leginkább elfogadható fokmérője a lakásbér.

Béküljünk meg tehát azzal, hogy az ellenőrző vízmérőrendszert csak a nyers házbérbéjövédaleméből kiinduló százalékos vízdíj rendszerrel lehet ésszerűen egyesíteni. A vízmérőn át adagolt víz árát éppen közegészségügyi okokból nem szabad túlmagasra megállapítani, mert akkor a vízfogyasztást korlátoznánk. A százalékos rendszernek kell tehát a vízmérőn segíteni, aképpen, hogy a vízvezeték fejlesztési és termelési költségeihez a városi lakosság széles rétegei is járuljanak hozzá.

Gyakorlatilag úgy vélem megoldhatónak ezt a kérdést, hogy a város területén fekvő minden üzlethelyiség: szálloda, műhely, raktár, bolthelyiség, a nyersházbér jövédalemnek legalább

1-2 százalékát fizesse vízdíjban, akár fogyaszt vizet, akár nem. Azonkívül mindazok a város határában álló házak, amelyek előtt nincs még vízvezeték, szintén fizessenek a nyers házbérbéjövédalem után, legalább 1 százalékot. Azokon az utcákon pedig, ahol van vízvezeték, de még vízóra nincs, a város által megállapítandó százalékos vízdíjat kelljen fizetni. Ezzel az urbanizmus követelményének eleget tehetünk.

Most jön a gordiuszi csomó: mit csináljunk a több lakásos házakkal, ha a ház vízmérőn át kapja a vizet? Meg kell állapítani, hogy a házban, tekintet nélkül a lakások méreteire, hány ember lakik. A havi vízjárandóságot ezen az alapon kell kiszabni. Amennyiben azután a vízfogyasztás mutatózik, annak terhét is a nyers házbérbérbéjövédalem arányában kell a lakók közt elosztani. Ha pedig olyan notórius tékozló lakó akadna a házban, aki háromszori figyelmeltetés után is megmarad vízpazarló, feltevéen, hogy a hanyagság, vagy szándékosság megállapítható, annak a lakására az ő költségére szerelje fel a vízmű a külön vízórát. Ez elég egyszerű és mégis hatásos intézkedés, mert mindenkinek érdekében áll a vízpazarlás meggátolása.

A vízfogyasztott víz megtérítését, az engedélyezett havi vízfogyasztás 30 százalékáig teljes áron, 30-100 százalék között féláron, azonfelül pedig a nyers gépi önköltséggel térítsék meg a lakók 30 százalékos kilengés könnyen előfordulhat, nagyobb hibák nélküli is; ezenfelül 100 százalékig már kisebb gondtalanságnak kell fennforgnia; 100 százalékon túleső vízpazarlás azonban már vagy észre nem vehető hibából, tehát véletlen gondatlanságból, vagy a hiányos ellenőrzésből származhatik.

A szabadon fogyasztható vízmennyiséget ott, ahol a lakás fel van szerelve fürdővel és minden egészségügyi berendezéssel, a lakók száma arányában fejenként és naponként 110 literben, vagyis havi 3,3 köbméterben lehet célszerűen megállapítani. Megfigyel-

tem egy négyszobás és egy ötszobás lakást, melyek közül az előbbiben hárman, az utóbbiban négyen laknak. A lakások modernek, lakói a leghygiénikusabban, de gazdaságosan élnek; a vízvezetési berendezéseket magam ellenőriztem, azok rendben vannak; a kisebb lakásban t. i. magam lakom. A négyszobás lakásban fejenként a havi átlag 3.110 liter, a napi fejadag tehát 103.66 liter. Az ötszobás lakásban a havi átlag 3.291 liter volt, a napi átlag pedig 109.66 liter. Következésképpen a lakóknak kiadható fejadag 110 literben méltányosan megszabható. A 30 százalékos tolerancia, melyről fentebb szóltam, úgy a várost, mint a fogyasztót fedezné.

Ott, ahol nincs modern és teljes vízvezetési felszerelés, hanem csak konyhacsapok vagy udvari kutak vannak, a házra nem is tennék vízórát, hacsak sok istálló, mosóház, vagy más vízfogyasztó üzlet nincs az udvarban. Ellenben huszárosan meg kell szervezni a vízvezetési ellenőrző szolgálatot. Akkor nem lesz vízpocséklás a kültereken sem.

Hogy a vízfogyasztás áthárítását a lakók között nem az egyes lakások lakóinak száma szerint, hanem a bérérték arányában osztottam ki, annak pusztán szociális jelentősége van. Gondoljunk csak a fenti példára, a líkőrgyáros és a napszámos esetére. Ezt a kis fokozatot a különben degresszív vízmérő rendszerbe okvetlenül be kell vinni.

Nagyon valószínű, hogy a város cityében a fejenkénti szükséglet nagyobb lesz, mint a külsőbb városrészekben. A gyakorlat fogja megmutatni, hogy az engedélyezhető fejadagot nem kell-e helyenként emelni, vagy leszállítani. A polgári bölcsesség meg fogja találni azt az utat, amelyen a közönség érdekében haladnunk kell.

Az imádot férőhely rendszert pedig tessék csak bátran a muzeumbe tenni. Ha a budapesti vízvezeték hőskorában nem az elavult férőhely rendszert, hanem a bérbérbéjövédalem állították volna be a vízdíjak fedezetéül, a vízvezeték építő városok többsége bizonyára ezt a helyes pénzügyi bázist választotta volna. Még ma is dicsérem az öreg Bordé Ferenc esztét, aki a város első vízvezetési szabályrendeletében a házbérbéjövédalem vette számba a vízdíjak rendszere alapjául. Nemcsak azért, mert ez sokkal racionálisabb, de azért is, mert volt bátorsága töretlen utakon elindulni. Az elismerésnek ezt a szerény koszoruját hálás megemlékezéssel küldöm rég porladó hamvaiba.

Frenczel Sándor

tükör és üvegsziszolda

Tábla-üveg nagy raktár
Olcsó ablaküvegezés

Képkerekezés

Nagyváradi, Szt. János utca 48.

Telefon: 19-13

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
SZILÁGYI DEZSŐ-UTCA 5 SZÁM.

ELOFIZETESI ARAK: Egész évre 30.
félre 15, egy óra 2.50 pengő
Egyes szám ára 10 fillér
Vasárnapi szám 16 fillér.

Telefon: 12-27.
Postatakarékpénztári csekk számlánk
száma: 72.301.
Kéziratokat nem örzünk meg és nem
adunk vissza

MIKOR KELL SÜTETTENI?

(MTI) Szeptember 9-én az elsütést
19 óra 10 perckor kell végrehajtani és
hajnali 5 óra 25 percig tart.

HAZAÉRKEZETT SZABADSÁ-
GÁRÓL A VÁRMEGYEI FŐJEGY-
ZŐ. Nagyvárad. Sajat tud. Dr. Os-
wald János vármegyei főjegyző sza-
badságáról visszaérkezett és kedden
átvette hivatala vezetését.

FRANCO TÁBOROK BURGOS-
BÁN. Burgosból jelentik: (NTI.)
Franco tábornok feleségével és leá-
nyával Burgosba érkezett. (MTI.)

A GUTENBERG DALKÖR tagjai
felkértek, hogy a próbák újból va-
ló felvétele céljából szerdán este 8
órákor a Gutenberg Otthonban ki-
vétel nélkül megjelenni szivesked-
jenek. Elnökség.

ZÁSZLÓT KAPTA A NAGY-
VÁRADI SÜTŐMUNKÁSOK. Nagy-
várad. Sajat tud. Bozsányi György
sütőmester és meje, akiknek gerinces
magyarország miatt kellett elhagy-
niuk a Délderelyben visszamaradt
szülőföldjüket, bebizonyították, hogy
az időt megértve, az egyetemes ma-
gyar célkitűzésért küzdve a magyar
munkássággal akarnak együtt halad-
ni. Szeptember 6-ára, felszabadulá-
sunk évfordulójára szép kivitelű nem-
zeti zászlót adományoztak a nagyvá-
radi Nemzeti Munkaközpont sütő-
munkáscsoportjának. A zászlót ünne-
pélyes keretek között 6-án, szomban
délelőtt áldották meg a Szekes-
egyházban s ugyancsak 7-én délután
a Munkások Otthonban adták át a sütő-
ipari munkásoknak, akik meleg sza-
vakkal köszönték meg Bozsányi
Györgynek és nejének az adományo-
zott zászlót.

Kontuly Béla festőművész kapott
megbízást a Kormányzó nagyvárad
bevonulásának megfestésére. Nagyvá-
rad. Sajat tudósítónktól. Pénteken
délelőtt ülést tartott az Irodalmi és
Művészeti Tanács Ugron Gábor el-
nökletével a kultuszminisztériumban.
Ezen az ülésen döntöttek a Kor-
mányzó nagyvárad bevonulásának
megfestésére beérkezett pályázatok
felett. Az ülésen Nagyváradot Hlatky
Endre dr. főispán, dr. Gyapay László
helyettes polgármester és dr. Dalló
Gyula tanácsnok képviselte. A tanács
tagjai közül jelen voltak többek kö-
zött Aba-Novák Vilmos és Glatz
Oszkár festőművészek és Pécsi Pileh
Dezso, a Képzőművészeti Főiskola
ezidei rektora. A vélemény egyhangu-
lag Kontuly Béla pályázata mellett
döntött, így ő kapott megbízást a
kivitelezésre. Az 500 pengős díjat
Udvary Pál, a 300 pengős díjat
Heincz Henrik, a 200 pengős díjat
pedig Medgyesi Schwacz festőmű-
vész nyerte. A bevonulást megörökítő
kép festését a közeljövőben megkezdi
Kontuly Béla festőművész.

Köszönet a Hungária szörnygyár
munkásainak adományáért. A Nem-
zeti Munkaközpont titkársága köszö-
netét fejezi ki a Hungária szörnygyár
öntudatos magyar dolgozóinak azért a
nemzeti érzésből fakadó hazafias ál-
dozatukért, hogy a Nemzeti
Munkaközpont által szeptember 6-án
az Országzászló alapzatára és a meg-
gyilkolt polgárok sírjára elhelyezett
koszorúk költségeit magukra vállalták
és kifizették. Becsülettel! Nemzeti
Munkaközpont titkársága.

MEGNYILT A BERETTYÓJ-
FALUI MEZŐGAZDASÁGI KÖ-
ZÉPISKOLA. Nagyvárad. Sajat tud.
Kedden délelőtt ünnepélyesen nyitot-
ták meg a berettyóújfalui mezőgaz-
dasági középiskola első évfolyamát. A
megnyitó ünnepségen résztvevő vitéz
dr. Nadányi János alispán is, a vár-
megye képviselőjében.

Helyreigazítás. Alulírott a szegedi
áll. eng. nyilvános jogu gyorsírási és
gépirási szakiskola igazgatója közlöm,
hogy a megjelent hirdetésekben téve-
sen szakiskolának tüntette fel a Tan-
ügyi Főhatóság által, részemre Nagy-
várad Szilágyi Dezső-utca 12. sz. a. fo-
lyó évi, szeptember hó 10-én megnyit-
s 1941-42. iskolai évre ideiglenesen
engedélyezett nyilvános jogu gyors-
írási és gépirási szaktanfolyam. Major
Ákos szakiskolai igazgató a nagyvára-
di szaktanfolyam vezetője.

ÖSSZEÜL AZ OLASZ MINISZ-
TERTANÁCS. Rómából jelentik: Az
olasz minisztertanács szeptember 27-
én összeül. (MTI.)

Kik nyertek a sorshúzáson? Buda-
pest, a Pest írja: Az osztálysorsjáték
mai húzásán tízezer pengőt nyert
14223, ötezer pengőt 5382, négyezer pen-
gőt 2587, 5871, 90635, háromezer pengőt
80021, kétezer pengőt 61654, 9643, ezer
pengőt 9137, 29874, 54441, 2729, 29404,
31361.

ADOMÁNYOK. Schuler Micike
(Nagyvárad), egy csomag ócskaruhát
küldött Kis Róza, váradszőlősi sze-
gény asszony részére. Rendeltesítési
helyére juttatjuk.

ILLETÉKES HATÓSÁGOK az ország
burgonyaellátását a Belföldi Bur-
gonyakereskedelmi Egyesülésre (Bu-
dapest, V. Vigadó-utca 5. Telefon:
189-960.) bízta. Az Egyesülés min-
den vármegye székhelyén, így Nagy-
váradon is felállította eladó bizomá-
nyosságát s dr. Fráter László ny. al-
ispán urat. Nagyvárad, Szt. László-
ter 5., I. 7. Távirat cím: Frábur.
Tel: 26-59. bizta meg ennek a fel-
adatnak ellátásával. Akinek tehát
vagontételben van szüksége burgo-
nyára, forduljon fentnevezett céghez,
ahol mindig az Árkormánybiztosság
által megállapított hivatalos áron jut-
hat burgonyához.

Hatvan holttestre bukkantak
a kisenevi olasz konzulátus pin-
cájében. Bukarestből jelentik:
(NTI.) Kisenevben az olasz konzulá-
tus pincéjében a homok alatt 60 holt-
testre bukkantak. Ezeket a bolsevis-
ták gyilkolták meg. Néhányan a
zsebében megtalálták a halálos ítéle-
tet, amely öt napi időt adott nekik
a felelőszékre. Ezt az időt azonban
a bolsevisták nem várták be. (MTI.)

SZABADJEGY

a GAZDAG cirkusz ma esti fél 9 órai diszeloadására
abban az esetben, ha a jegy tulajdonosa még 1 jegyet vált a pénztárnál
valamely ismerős vagy rokona részére. Ezen jegy a pénztárnál a másik
jegy meztelenül felmutatandó, ahol ingyen át érkező vendes beépő-
jegyre vagyis 1 jegy megváltásával másodmagával jöhet a cirkuszba.
A tényleg egy jegyvel. Világot járt magyar artistákból összeállított
szencziós világvárosi műsorral.

A „Hazatértek“ Halász Antal érde-
kes történelmi tanulmánya a buko-
vinai magyarok kétszáz esztendejéről.
Most jelent meg.

MEGHALT ROOSEVELT ÉDES-
ANYJA. Newyorkból jelenti a NTI:
Roosevelt édesanyja newyorki jelen-
tés szerint meghalt. (MTI.)

AZ UJSÁGÍRÓ OTTHON téli he-
lyiségének nagyterme gyönyörűen ál-
lakítva, szerdán nyílik meg a lagok
és vendégek részére.

Szeptember 13-ig meghosszab- bitották a kereskedő tanoncok iskolai beiratását

Tekintettel arra, hogy Nagyvárad
város kereskedő tanonciskolájának
igazgatósága által a beiratkozás tár-
gyában közzétett felhívásának igen ke-
vesen tettek eleget, a beiratkozás ha-
táridejét az igazgatóság szeptember hó
13-án déli 12 óráig meghosszabbította
és e tárgyban a következőket közli:

1. Az 1922. évi XII. t. c. értelmében
minden tanonctartó kereskedő köteles
tanoncait iskolába járatni.

2. A tanonciskolai oktatás folyó hó
9-én megkezdődött és a zölsört órarend
szerint délután 3 órákor a Baross Gá-
bor Kereskedelmi Középiskolában tör-
ténik.

3. A szeptember 13-ig be nem irt ta-
nócok mestereivel szemben a törvé-
nyes büntetések kirovása végett javas-
latot teszünk.

4. A pótbéiratkozás 13-ig minden nap
délelőtt 1 óráig történik a Baross Gá-
bor Kereskedelmi Középiskolában, Hit-
ler Adolf-utca 20. szám.

5. A beiratkozásra jelentkező tanulók
munkaadójuk, vagy megbízottjának
kíséretében tartoznak megjelenni és a
következő okmányokat hozzák maguk-
kal: a) születési anyakönyvi kivonatu-
kat, b) tanoncszerződésüket, c) töltsé-
s iskolai bizonyítványukat, d) újraírtá-
si bizonyítványukat.

6. Ugy a beiratás, mint a tanítás
díjitalan, a munkaadó azonban féléven-
ként 5 pengő tanszerdíjat tartozik fi-
zetni.

Szeptember 15-én megnyílik a német nyelvtanfolyam

Nagyvárad. Sajat tud. A Magyar
Lapok már megemlékezett arról,
hogy a magyarországi Német Tudo-
mányos intézet Nagyváradon Akadé-
miát állít fel a német nyelv tanítá-
sára. Az iskolai év kezdetével most
ez az Akadémia megnyílik Kari
Kindler tanár, tanügyi tanácsos veze-
tésével. A tanfolyam szeptember hó
15-én nyílik meg. Beiratkozhatnak
kezdők, középtudásúak és haladók. A
rendes nyelvórák mellett lesznek tár-
salgási órák és előadások is. Ismer-
tetni fogják a modern német költé-
szeptet és irodalmat, valamint az
egyetemes német műveltséget. Beirat-
kozni lehet szerdán, csütörtökön és
pénteken este 5 és 8 órak között. Schu-
bert-utca 5. sz. alatt (a Törvényszék
mögött). Beiratásnál 6 pengőt kell
fizetni. A tanfolyamra jelentkezők
szabadon választhatják meg a szá-
mukra legalkalmasabb időpontot, mi-
vel délelőtt, délután és este is lesz-
nek előadások. Ugyancsak itt lesz
olvasóterem folyóiratokkal, könyvek-
kel, később kis könyvtárral.

M. Antalffy Margit

balett- és tánciskolájában a beira-
tások megkezdődtek Gyermekek és
felnőttek részére. — Külön tisztvi-
selő kurzus. Iratkozni a táncintézet-
ben lehet (Sas-passage) délután 3
órától.

SZINHÁZ

A Gyergyói bál szabadtéri szinpadon

Nagyvárad. Sajat tud. A visszatérés
évfordulója alkalmából vasárnap este
diszeloadás rendezett a Szigligeti
Színház a Muzeum-kerti verseny-ten-
nispályán létesített szabadtéri szin-
padon, ahol a Gyergyói bált adták elő,
s bár az utóbbi napokban meg lehet-
sen kedvezőtlen idő volt és a diszelo-
adás kellő reklámozása is elmaradt:
a szabadtéri szinpad látványossága
mégis olyan óriási közönséget vonzott,
amelynek Várad színészetének törté-
netében csak egyszer volt példa, ak-
kor, amikor Jászai Marival a Rhédey-
kerten előadták az Elektrát.

Az idei szabadtéri diszeloadásra már
hét órákor megteltek a padok s bár
ötszáz ülőhely volt: kevésnek bizonyult
s rengeteg elegáns ur és hölgy a pad-
sorok közötti helyeken, állva nézték
végig az előadást, amely még azoknak
is élményt jelentett, akik már látták
a darabot. A szinpadot azon a helyen
létesítették, ahol a versenytenispá-
lyák tribünjei voltak, s a szinpad így
természetes háttérrel nyert a kert bok-
raival és a Schlauch-tér lombos fá-
ival, melyekhez kitűnően illeszkedtek
a színház szép díszletei s a reflektor-
fényben finom hangulatot nyert a szép
szinpad beállítás.

Háromnegyed nyolcra már talpalat-
nyi hely nem volt szabadon. Ekkor
kezdődött meg a diszeloadás, amelyet
a Himnusz vezetett be. A filharmo-
nikusokkal kiegészített katonai zene-
kar játszotta s a közönség mozdulatla-
nul állva hallgatta végig. Pár perccel
később a reflektorokat, amelyek addig
a nézőteret világították meg, a szin-
pad felé fordították s megkezdődött
a diszeloadás.

A tavalyi társulathól Jurik Ica, H.
Körössy Juci, Borsos Manci, Berengh
Béla, Sármasz Miklós Tanay Emil,
Bihary Zoltán, Barys Béla játszották
szerepeiket, amikor a szinpadra lép-
tek, dörgő tapssal fogadta a közönség
régii kedvenceit. A társulat új tagjai
közül Bartók Juci öz. Pereszteyiné
szerepét vitte diadalra, szép ruhái,
kitűnő játéka nagyon tetszett. Az új pri-
madonnák: Radnóthy Éva, Kolthay
Aranka és Haraszthy Irén elegáns
megjelenésükkel, szép hangjakkal,
pompás táncaikkal egycsapásra meg-
hódították a közönséget. Különösen
tetszett Radnóthy Éva, akitől sokat
várunk. Bakos István, Kozma Andor,
Károlyi Ernő, Halassy Gyula, Nagy Já-
nos és Juhász János az operette együt-
tes erősségei meg.

Amikor a kétlovas régi üveges batár
berobogott a szinpadra, — Jurik Ica
érkezett meg benne szerepe szerint, —
a rég nem látott esotáros magyar lo-
vakat szünni nem akaró taps fogadta.
S ez a lelkesedés végigkísérte az egész
előadást, ami minden látványossága
mellett is művészi nyílvn mozgott s
Putnik Bálint, a kítőnő igazgató ezzel
a szabadtéri produkcióval megmutat-
ta, hogy a művészi színházvezetésnek
igazán rátermett embere. (—la)

SPORT

Hatalmas, idegfejtő küzdelem után megérdemelten győzött a NAC

NAC — Gamma 3:2 (1:1)

Nagyvárad. Saját tud. Vasárnap délután már három óra után megindult a népvándorlás az erzsébetligeti pálya felé. A villamosokon fűrtökben lógtak az emberek, autók, bérkocsik ontották a nézőket, négy óra kor nyugodtan állapították meg a jegyszédők: telt ház lesz!

Hatalmas taps fogadja a kifutó csapatokat. Az üdvözlés egyaránt szól a hazai és a vendégsapattal. A választásnál a Gammának kedvez a szerencse, így a NAC kezdi a játékot a következő összeállításban:

NAC: Solymosi — Molnár, Domján — Krasznai, Juhász, Deményi — Kovács II., Kovács I., Sárvári, Bodola, Tóth III.

Gamma: Havas — Szilvási, Nádas — Kónya, Tóth I., Hires — Kincses, Tóth II., Turay II., Horváth, Patkoló.

A NAC kezd, Juhászhoz kerül a fabda, aki elesik, de így is remekül ad balra. Szőke II. nagy sikert arat az első percben Kónya lökéséért szabadrugást ítélt. Deményi Kovács I-hez emel, akinek lövését védi Havas. A másik oldalon Patkoló lő melé.

Hatalmas iram alakul ki már az első percekben, változatos a játék.

Sárvárit erősen fogja a legjobb magyar kullancs, de így is nagyszerű labdával szökteti Kovács II-t, aki elől Havas csak lábbal tud menteni. A 7-ik percben Domján rosszul teszi maga elé fejfel a labdát. Turay Kincseshez játszik, a szélső magasan fölé lő. Solymosi kap nagy tapsot védéséért, aztán Bodolát buktatják jó helyzetben. A 13. percben Kónyát figyelmezteti a bíró. Két perc múlva Tóth Matyi sarokkal gyönyörűen ad Bodola elé, ő visszaadja. Tóth Kovács II-höz játszik, a szélső azonban leszen van.

Azután Matyi lövése suhan el a kapu előtt, majd Tóth II. lő villámgyorsan Solymosi kezébe. Juhász kap figyelmeztetést, majd Hires figyelmezteti erőlyesen a bíró. A 23. percben születik meg a NAC vezető gólja Krasznai Juhászhoz játszik, ő Kovács II-t szökteti, a szélső beadását Nádas Bodola lábára lövi. Dudus néhány lépést tesz, majd pompás lövéssel a bal sarokba küldi a labdát. 1:0.

Egetverő éljenzés fogadja a NAC gólját, hatalmas biztatásba kezd a közönség.

Az iram egy pillanatra sem csökken, igen nagy a küzdelem.

A 25. percben Juhász az utolsó pillanatban ment, majd pompás labdával küldi Tóth III-at, akinek beadása meleg helyzetet teremt a kapu előtt. Remekül harcol a NAC csapata, teljes erőbedobással küzd. Bodola a jobbszélről ad be labdát. A 30. percben Matyi gyönyörűen veszi át Juhász labdáját, beadásáról Kopec kérik. Egy perc múlva Domján alig tud menteni Kincses elől.

Jó a két NAC hátvéd, állapítja meg a közönség.

A 35. percben egyenlít a Gamma Kincsesel nem bír Domján, a szélső beadása Horváthhoz kerül.

az összekötő Solymosi kezét érintve a bal sarokba lő. 1:1.

A gól után visszaesik a NAC, szörnyű munkát végez a zöld-fehér védelem, de sikerül megúsznia a félidő hátralevő részét. Az utolsó percben Tóth III. lövését fogja Havas és ezzel vége is a félidőnek.

IRTÓZATOS KÜZDELEMBEN MEGÉRDÉMELTEN GYŐZ A NAC

A második félidőben hatalmas NAC támadásokkal kezdődik a játék. A Gamma váratlan vezetéshez jut:

Kincses Turayhoz ad, a védelem teljesen leáll, a középsatár jól megnézte a balsarkot és nem is hibázott. 2:1.

Felhangzik az ütemes Gamma-ma lelátóról. Nekibuzdul a NAC-közönség is, teljesen elnyeli a budai szurkolók hangját. Nincs veszte semmi a szurkolók közül kiellent valaki, hogy 3:2-re győz a NAC...

Támad a zöld-fehér csatársor, a Gamma igyekszik tartani az eredményt. Kevés sikerrel, mert a 8 percben Bodola hátrajátszik Juhászhoz, a középfedezet három emberen át megy, „egy kis helyet csinál magának” és védhetetlenül a balsarokba bombáz, félmagasan. 2:2.

Az iramot hacsak lehet, még fokozza a NAC. Fergeteges támadások futnak a pályán. Turay II-t lesen fújja le a bíró, majd Kónya miatt Tóth III. rúg szabadot, Kovács II. azonban lök.

Szőke bíró mindent meglát és lefúj A 13. percben nagy a kavargás a Gamma kapuja előtt. Juhász azonban magasan fölé lő. Két perc múlva Bodola fölé lő, majd Sárvári lövését fogja Havas.

A 23. percben Kopec jut jó helyzetbe, de rálép a labdára.

Erősen szorongat a NAC. Bodola Juhász mindenütt ott van. A 28. percben Turay alig fei felé. Igen meleg helyzet volt! A 30. percben Tóth III. vezet a támadást. Szilvási szögletre szereli.

A szögletrugást Tóth Matyi gyönyörűen iveli a kapu elé. Kovács II. jó tempóban érkezik, remek fejesel megszerzi a vezetést és együttal a győzelmet is jelentő gólt. 3:2.

A Gamma a gól után sem adja fel Patkoló három lépésről fölé lő, majd Kovács I. elől alig tud menteni Havas. A 43. percben szabadrugást ítélt a bíró a NAC ellen a 16-osról. A labdának Tóth áll neki,

szörnyű erős lövése elkerüli a kaput.

Ez volt az utolsó alkalom az egyenlítésre. Mezőnyjátékkal ért véget a mérkőzés.

Bírálat:

„Az idény egyik legnagyobb mérkőzése volt” — mondotta a kettős sárga után az egyik budapesti szakértő. Valóban hihetetlen iramot, pompás, végig izgalmas küzdelmet hozott a két csapat találkozója. A győzelmet megérdemelte a NAC, mert ujrázni tudott akkor, amikor arra éppen szükség volt. Egyénileg Bodolát és Juhászt illeti teljes elismerés. Bodola oroszlanként harcolt és eredményesen, Juhász sérülten is majdnem megközelítette a Fradi elleni jó játékát. A védelemben Solymosi az első gólnál ha nem is hibázott, de „benne volt”. A többi feladatát kifogástalanul látta el. A kifutásoknál még javulnia kell. A két hátvéd szilárd pont volt, különösen Domján. Néha azonban megzavarodtak, de tudtak javítani. A fedezetsor és a mezőny egyik legjobbjá Juhász volt. Utána Krasznai és Deményi a sorrend. Elöl Bodola. Tóth III., Sárvári, Kovács II és Kovács I. Sárvárit csak az első félidőben tudta fogni Tóth. Kovács I. jól épített Kovács II gyors, lendületes, erőlyes volt, gólja gyönyörű teljesítmény. Tóth Matyi labdaátvételi utólérhetetlenek, csak még a göllő cipőjét kell megtálatnia. Bodolánál nincs jobb összekötő ma Magyarországon.

Mérlegkészítő és javító
Hitler Adolf utca, 26 szám.
SLIDER JÓZSEF

Az összekötő Solymosi kezét érintve a bal sarokba lő. 1:1.

Az iramot hacsak lehet, még fokozza a NAC. Fergeteges támadások futnak a pályán. Turay II-t lesen fújja le a bíró, majd Kónya miatt Tóth III. rúg szabadot, Kovács II. azonban lök.

Szőke bíró jószemű, higgadt bírónak bizonyult, végig erőlyesen kezében tartotta a mérkőzést, megérdemelt közönségikere volt.

Nyilatkozatok:

Jeney Rezső elnök: Nagyon szépen játszottak a fiúk. Mindkét csapat átérezte a mérkőzés fontosságát. Örülök a megérdemelt győzelemnek. Sós, a Gamma edzője: Óriási küzdelem volt, a NAC megérdemelte a győzelmet.

Jancsó Béla, a NAC ü. v. elnöke: Örömmel tapasztalom, hogy a NAC annak ellenére, hogy technikás csapat, ha szükséges, tud küzdeni is. Ezt a mérkőzést is hihetetlen küzdelemmel nyerte meg és a győzelmet meg is érdemelte. A Gamma is szépen küzdött, hibája, hogy a fedezetsora hátrvédjátékot nyújtott.

Petrovics Mihály, vezetőségi tag: Nagyon elégedett vagyok, küzdelmes, nem szép játék után megérdemelten nyert a NAC.

Krüger Károly intező: Nehézzé tették ezt a mérkőzést...

Rónay Ferenc edző: Tipikus bajnoki küzdelem. Az 1:0-ás NAC vezetés után Solymosi nagy hibájával egyenlített a Gamma, ez kissé letörte a csapatot. A II. félidőben Gamma vezetés után fektült bele a csapat és a maga javára billentette a mérleget. Fair mérkőzés, jó játékvezetés, a NAC ennél még többet is tud...

Bodola: Kemény küzdelem, a győzelem megérdemelt.

NB. I. osztály

Szolnoki MÁV-Perencváros 2:1 (1:0)
Ujpest-SZVSE 4:0 (2:0)
Szeged-DiMAVAG 3:1 (1:0)
Ujvidéki AC—KAC 1:0 (1:0)
Elektromos—Lampart 6:1 (3:0)
WMPC—MAVAG 4:1 (1:1)
SBTC—Kispest 3:1 (2:0)

NB. II. osztály

Goldberger SE—Törekvés 5:0 (2:0)
KERULETI BAJNOKI MÉRKÖZÉSEK
I. osztály:
Gyomai AC—N. MÁV 4:3 (2:1)

Magyar Királyi Allamvasutak
Üzletvezetősége Kolozsvar

25418—1941. II.

Kivonat versenytárgyalási hirdetés

A Magyar Királyi Allamvasutak kolozsvari Üzletvezetősége a visszacsatolt erdélyi és keleti részekre korlátozott nyelvános versenytárgyalást hirdet Szilágyosmlyó, Zsibó, Bethlen, Eeszterce, Zilah, Csucs, Dés, Szászrégen, Marosvásárhely, Gyergyószentmiklós, Csikszereda és Sepsiszentgyörgy állomásokon építendő 1—1 távirda, illetőleg távirda és szemafor-mesteri épület munkáira.

Az egyes munkákra, külön-külön is lehet ajánlatot tenni. A szükséges nyomtatványok a kolozsvari üzletvezetőség II. osztályában szerezhetők be 2 pengő önköltségi áron. Az ajánlatokat 1941. évi szeptember 22-én déli 12 óraig kell benyújtani.

Bánat pénzt le kell tenni.
Kolozsvar, 1941. évi szeptember hó 2-án. Dr Szecsay, s. k.üzletigazgató.

APRÓHIRDETÉSEK

Lakás

Kiadó egy-két nagyon elegánsan berendezett külön bejárata utcai butorozsoba, fürdőszoba, telefon és esetleg konyhahasználattal. Cim: Dúdek-utca 10. II. emelet 4. (Teléki-utca sarok). Telefon 12-20.

Különbejárata szoba kiadó. Rimanoözy-utva 9. földszint 2. 339

Adás-vétel

Öltözködni olcsón csak Molnár használt ruha üzletéből lehet Bémer-tér 1. (udvarban). Magas árat fizetek használt ruhákért. 183

Aranyat, ezüstöt napi áron veszek. Tiszay órás és ékszerész. Nagyvárad, Rákóczi-ut 6.

Uj üzletek figyelmébe! Kis kézi National kassza olcsón eladó. Alapi-u. 1. ajtó 2. Reggel 9—d. u. 3-ig. 318

Mindennemű arany ékszer és ezüst tárgyak vásárlása és eladása. Mészáros-u. 4. szám, udvarban. — Schwartz ékszerész.

Házat: 18.000 pengőig megvennék. Török Ignác-utca 79. Horváth. 340

Briliánsért, régi ékszerért magas árat fizetek. Tarján ékszerész, Rákóczi-ut 8. (Széchenyivel szemben).

Eladó egy jó hangu gordonka. Wes-selényi-utca 3. szám. 341

Aranyat, briliáns, ezüstöt magas áron veszek, órák, ékszer javítok Gyenge István ékszerész. Rákóczi ut 19.

Aranyat, ezüstöt, ékszer magas áron veszek Haslinger ékszerész Rákóczi ut 8. 545

Allást nyert

Rikkancsokat fix fizetéssel felve-szünk. Jeientkezni a Neplap expediciós osztályan

Öskeresztény irodaszolgát gyakorlat-tal azonnalra felveszek, Csiha Lajos, Nagyvárad, Bémer-tér 4. 338

KIADÓTULAJDONOS:
SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA R. T.

Fő- és felelősszerkesztő: rellős kiadó:
Dr. Paál Árpád Dr Scheffler Ferenc
a Szent László-nyomda RT
igazgatója

Készült a Szent László-nyomda r. t. körforgógépén, Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. szám.